

ŚWINIE RASY PUŁAWSKIEJ WCZORAJ I DZISIAJ

W nowej rzeczywistości gospodarczej konieczne jest znalezienie miejsca dla rodzimych ras świń (Scherf, 1995)

Na podstawie materiałów źródłowych opracował zespół:
Tadeusz Blicharski, Zbigniew Bajda, Anna Hammermeister, Jarosław Ptak

Opacz k. Warszawy, 2005

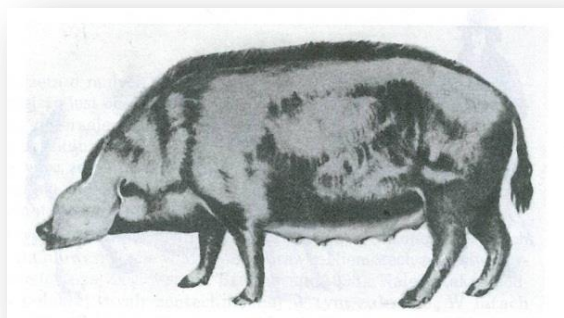
I. Rys historyczny, wytworzenie i konsolidacja cech u świni gołębskiej

Historia rasy świń, znanych obecnie jako rasa puławska, sięga początków XX wieku. Rasa puławska powstała na bazie prymitywnych świń miejscowych, występujących w Polsce południowo-wschodniej, przedstawiających głównie typ małej polskiej ostrouchej i wypierających je świń wielkich długouchych. Świnie małe ostrouche, ciemno umaszczone, niewielkie, dość wczesnie dojrzewające, reprezentowały typ słoninowy (fot. 1).

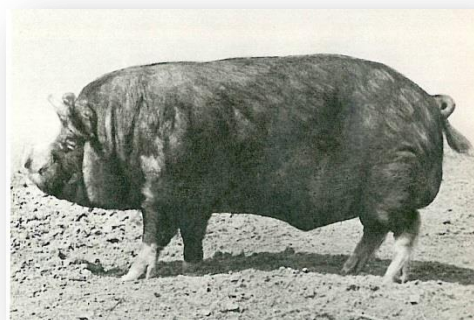

Fot. 1. Świnia mała polska ostroucha

Świnie długouchie osiągały większe rozmiary ciała i zdecydowanie później dojrzewały (fot. 2). Decydujący wpływ na uszlachetnienie tego lokalnego pogłowia miały hodowle importowanych świń rasy berkshire (fot. 3), utrzymywanych w majątkach pod Puławami i Lubartowem. Mieszańce lokalnych świń z rasą berkshire dały początek populacji „łaciatek”, choć nie jest wykluczone, że przy tworzeniu wyżej wymienionego typu świń brały udział także zwierzęta rasy tamworth (fot. 4). Łaciate mieszańce charakteryzowały się odmiennymi właściwościami niż pogłowie świń miejscowych, bowiem szybko rosły i wczesnie dojrzewały (fot. 5).

Fot. 2. Świnia kłapoucha

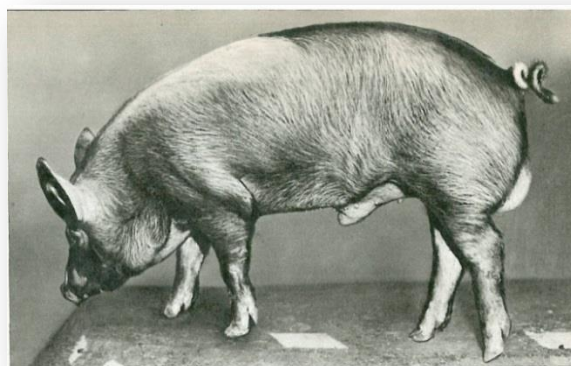

Fot. 3. Świnia rasy berkshire

„Łaciatkom” groziło wyginięcie, ponieważ na terenie ich występowania utrzymywano rasę wielką białą angielską i rozpoczęto przygotowania do produkcji bekonu. Mimo braku jakiegokolwiek zorganizowanej pracy hodowlanej świnie łaciate przetrwały jednak pierwszą wojnę światową. Systematyczną pracę hodowlaną nad ich doskonaleniem podjęto w 1926 roku, w Stacji Zootechnicznej w Borowinie Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach. Oprócz Stacji Zootechnicznej w Borowinie hodowla terenowa organizowana była w ówczesnych majątkach ziemskich m.in. w Kluczkowicach, Turowoli, Sobieszynie, Samoklęskach, Seroczynie i Czemiernikach. Materiał wyjściowy stanowiło stado „łaciatek” z okolic wsi Gołąb, stąd też wzięła się nazwa świnia „gołębska”.

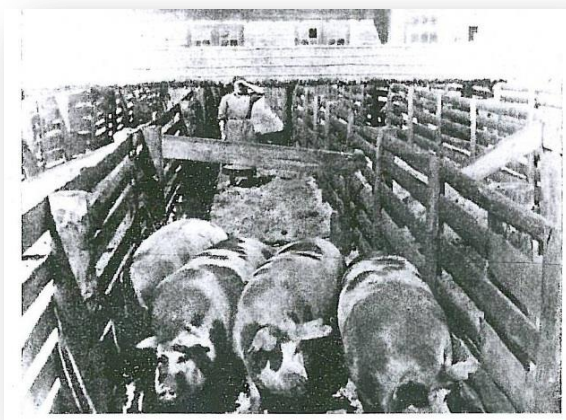
Genezę powstania i początki pracy hodowlanej nad świniami gołębskimi opisał dokładnie ich twórca, prof. Zdzisław Zabielski, chociaż zdaniem niektórych ówczesnych autorów „*o powstaniu ras Bóg jeden wie, jak to było*”. Celem było wytworzenie świń typu tłuszczowego, o bardzo wysokiej wydajności rzeźnej (ok. 87% przy masie ciała ok. 180 kg), co było zgodne z ówczesnymi wymaganiami dużej części rynku wieprzowiny. W roku 1933 ówczesne świnie gołębskie opisano, jako zwierzęta o umaszczeniu łaciatym czarno-białym, zwięzłej budowie, krótkie, szerokie, o małej głowie i krótkich nogach, w typie tłuszczowo-mięsnym, wczesnie dojrzewające, mało wybredne na warunki utrzymywania i żywienia. Świnie te miały wiele cech wspólnych z rasą berkshire, choć bez pewnej szlachetności, właściwej dla tej rasy.

Warto zaznaczyć, że w dawnej Polsce nie znano pojęcia „rasa” świń. Było ono stosowane w odniesieniu do zwierząt szlachetnych, takich jak wielka biała angielska, berkshire czy tamworth. Toteż w stosunku do nowo wytworzonej populacji nie wprowadzono tego pojęcia.

Fot. 4. Knur rasy tamworth

Zgodnie z **Ustawą z dnia 5.03.1934 roku o Nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec oraz Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 16.03.1935 roku**, rozpoczęto oficjalne wpisywanie świń w typie „łaciatek” do ksiąg pod nazwą „gołębska”. Księgi prowadziła początkowo powołana w 1933 r. Lubelska Izba Rolnicza (Dz. U. nr 7, poz. 44). W dniu 20 kwietnia 1937 r. Lubelska Izba Rolnicza przekazała formalne prowadzenie ksiąg rodowodowych utworzonemu 15 maja 1935 r. Związkowi Hodowców z sekcją trzody chlewnej. W latach 1935-1937 wpisano do ksiąg 14 knurów i 106 loch tzw. krajowej świni gołębskiej. W 1937 r. do chowu masowego trafiło 76 knurów i 150 loszek „gołębskich”.

Fot. 5. Świnie gołębskie z 1933 roku

Ze względu na duże zainteresowanie zwierzętami szybko tuczącymi się, o lekkiej głowie i cienkiej nodze, pracę hodowlaną ukierunkowano na utrzymanie niedużych wymiarów ciała i zredukowanie do minimum udziału części mało wartościowych w tuszy (głowa i nogi).

W związku z reorganizacją w 1951 roku Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach na trzy odrębne instytuty branżowe, Rada Naukowa dla podkreślenia osiągnięć dotychczasowego ośrodka, podjęła decyzję o zmianie nazwy świni „gołębska” na puławską.

Na podstawie **Rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 2 sierpnia 1956 r.** rozpoczęto prowadzenie ksiąg rasy puławskiej (księga powiatowa, wojewódzka i krajowa).

Strona z księgi loch

Rozwój hodowli świń rasy puławskiej nie przebiegał równomiernie. W okresie międzywojennym, podczas okupacji i zaraz po wojnie, świny gołębskie cieszyły się znaczną popularnością i zyskały duże znaczenie dla producentów i konsumentów (fot. 6, 7). Dawały w tuszy duże ilości tłuszczu, zwłaszcza słoniny oraz soczyste mięso nadające się na trwałe wyroby wędzone. Były przy tym odporne na choroby, mało wybredne i dobrze wykorzystywały paszę. Po zakończeniu wojny zmniejszyło się zapotrzebowanie na słoninę i smalec a zwiększyło na chude mięso i cenne wyroby tuszy tj. schab i szynkę. Nastąpił wzrost zapotrzebowania na świny typu mięsnego.

Fot. 6. Warchlaki świń gołębskich z lat 40-tych

Fot. 7. Knur rasy puławskiej, początek lat 60-tych

Do spadku popularności tej rasy dodatkowo przyczyniła się możliwość eksportu bekonu oraz moda na świnię o białym umaszczeniu. Zachodziła konieczność zmiany kierunku hodowli świni gołębskiej i przekształcenie jej z typu tłuszczowego na mięsno-słoninowy. Rada Naukowa powstałego w 1951 r. Instytutu Zootechnicznego w Krakowie wykazała duże zainteresowanie świniami, wówczas nazywanymi już puławskimi, wskazując na konieczność zwiększenia jej wyrostowości i mięsności. Realizacja wyznaczonego zadania miała być dokonana przez staranny dobór i ostrą selekcję oraz dolew krwi świń wielkich białych. Pracę hodowlaną nad doskonaleniem świń rasy puławskiej podjęto w sześciu Zakładach Doświadczalnych, tj. Brwinowie, Grodzień Śląskim, Końskowoli, Mianowie, Rossosze i Sinołęce. Największe osiągnięcia w przekształcaniu rasy puławskiej i w oddziaływaniu na pogłowie terenowe miały Sinołęka i Końskowola, w których pracami kierowali profesor Zbigniew Żebrowski i profesor Zdzisław Zabielski a później profesor Zygmunt Surdacki.

W latach 1951-1952 na terenie woj. lubelskiego zostało wpisanych do ksiąg hodowlanych 30 świń rasy puławskiej.

Rejonizacja hodowli świń rasy puławskiej zgodnie z Dekretem z dnia 2.02.1955 roku o organizacji hodowli zwierząt zarodowych, spowodowała że świnię tej rasy można było utrzymywać w 51 powiatach 7 województw tj. białostockim, katowickim, kieleckim, krakowskim, lubelskim, łódzkim i warszawskim. Stanowiły one wówczas ok. 14% ogólnego pogłowia trzody chlewnej w kraju. Już wówczas następował spadek popularności świń tej rasy, chociaż jeszcze w roku 1959 lochy zarodowe rasy puławskiej stanowiły ciągle 12% stanu loch ocenianych w Polsce, a w roku 1960 - 9,8 % krajowego pogłowia loch zarodowych. Przyczyną była większa zawartość tłuszczu w tuszach u świń tej rasy w porównaniu do ras o umaszczeniu białym. Wkrótce, na mocy Rozporządzenia Ministra Rolnictwa, ograniczono rejon jej utrzymywania do 8 powiatów. Od dnia 2.07.1968 roku obowiązywało kolejne Zarządzenie Ministerstwa Rolnictwa w sprawie rejonizacji zwierząt. Uznano za odpowiednie do hodowli dla świń rasy puławskiej powiaty: Puławy i Lubartów w woj. lubelskim, Lipsko, Zwoleń i Kozienice w woj. kieleckim, Ryki i Garwolin w woj. warszawskim. Do roku 1962 w większości Zakładów Zootechnicznych zrezygnowano z utrzymania świń tej rasy. Od roku 1963 jedynie Zakład Doświadczalny w Końskowoli kontynuował badania nad rasą puławską. Dzięki niemu osiągnięto wysoki poziom użytkowości świń tej rasy w powiatach lubartowskim i puławskim. Ośrodek w Końskowoli miał duży wpływ na doskonalenie pogłowia zarodowego i masowego w województwie lubelskim a częściowo i warszawskim. Najlepsze wyniki uzyskiwali hodowcy ze wsi Babczyzna.

Przed wszystkim dla podniesienia walorów użytkowych świń rasy puławskiej, do 1975 roku zastosowano dolew krwi ras: berkshire, wielkiej białej angielskiej i wielkiej białej polskiej. W celu rozluźnienia stopnia spokrewnienia w stadzie hodowlanym oraz dla wzmocnienia konstytucji w latach 1964 – 1972 zastosowano dwukrotnie krzyżowanie z rasą złotnicką pstrą.

W 1975 r. rozpoczęto hodowlę świń rasy puławskiej w ramach hodowli zamkniętej – utworzone zostały tzw. centra hodowlane. Koncepcja utworzenia centrów hodowlanych była punktem zwrotnym w organizacji tej rasy. W 1975 roku zorganizowano pierwsze 4-grupowe centrum hodowlane w woj. siedleckim zaś w 1978 roku 8-grupowe w woj. lubelskim, a w 1981 roku 4-grupowe w woj. radomskim. Program dla centrów hodowlanych stawiał na pierwszym miejscu niedopuszczenie do nadmiernego spokrewnienia w stadzie, a dopiero jako drugoplanowe wprowadzenie selekcji na cechy rzeźne. W okresie kolejnych lat (1978-1987) zadawałające wyniki doskonalenia uzyskano jedynie w zakresie użytkowości rozplodowej.

W latach 1975 do 1984 liczba loch zarodowych rasy puławskiej wynosiła ok. 500 sztuk. Od 1978 r. do 2005 r. na terenie woj. lubelskiego i mazowieckiego wpisano do księgi głównej 11 482 knury i 4 410 loch.

W wyniku zmian preferencji rynkowych, wyrażających się wzrostem zapotrzebowania na chudą wieprzowinę, hodowcy domagali się szybkiej poprawy mięsności świń. W roku 1988 podjęto uchwałę o celowości intensywnego doskonalenia świń rasy puławskiej w kierunku mięsności, m.in. przez krzyżowanie uszlachetniające. Jednak powyższe założenia nie zostały w pełni zrealizowane i użytkowość rzeźna świń rasy puławskiej nadal była niezadowalająca w stosunku do wymagań przemysłu mięsnego. Gorsza jakość surowca rzeźnego spowodowała gwałtowny spadek zainteresowania hodowlą świń rasy puławskiej na całym obszarze jej dotychczasowego występowania.

Na początku lat 90-tych rozpoczął się w Polsce proces poprawy mięsności świń poprzez import ras wysoko mięsnych (pietrain, hampshire), zmniejszając tym samym wykorzystanie świń rasy puławskiej. W 1991 r. podjęto decyzję o dolewie krwi ras mięsnych i starania o stworzeniu stada zachowawczego świń rasy puławskiej. W założeniach przyjęto program opracowany m.in. przez Zbigniewa Bajdę, pracownika OSHZ w Lublinie. Ścisła współpraca Akademii Rolniczej i Stacji Hodowli Zwierząt w Lublinie w zakresie prac nad świnią puławską zaowocowała nakreśleniem programu dalszego doskonalenia tych świń i przedłożeniem go do akceptacji CSHZ w Warszawie. Ministerstwo Rolnictwa za pośrednictwem CSHZ wydały akty prawne sankcjonujące założenia programu. Na konferencji naukowej na temat "Doskonalenie metod hodowli w produkcji zwierzęcej", która odbyła się 20.11.1992 r. w Akademii Rolniczej w Lublinie sformułowano dwa zasadnicze wnioski dotyczące:

- ✓ dolewu krwi ras mięsnych do populacji świni puławskiej oraz
- ✓ podjęcia starań o stworzeniu stada zachowawczego świń rasy puławskiej

Fot. 8. Loszki rasy puławskiej z 1993 roku

Znowelizowany program hodowlano-produkcyjny przyjęto do realizacji 16.07.1993 r. Odpowiedzialnym za jego efektywne wykonanie z ramienia OSHZ i AR w Lublinie został Zbigniew Bajda. Nakreślono wielokierunkowe działania, które miały za zadanie powolną odbudowę aktywnej populacji świń rasy puławskiej (fot. 8). Był to początek nowego etapu pracy hodowlanej, w ramach której trud prowadzenia hodowli i zachowania rodzimej rasy świń podjęli rolnicy, tradycyjnie związani z jej utrzymaniem.

Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS” 27.09.2000 r. uzyskał zezwolenie od Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na prowadzenie ksiąg świń rasy puławskiej (zał. 1), a zgodnie z Rozporządzeniem z dnia 11 czerwca 2002 r. upoważniony został do prowadzenia oceny wartości użytkowej świń tej rasy (zał. 2). Wyżej wymienione zadania realizują filie Związku „POLSUS” w Lublinie i w Opacz.

III. Hodowla zachowawcza świń rasy puławskiej

W 1992 roku Polska podpisała Międzynarodową Konwencję o Różnorodności Biologicznej i podjęła zobowiązanie o ochronie gatunków i ras zagrożonych wyginięciem, ze względu na ich znaczenie dla przyszłości rolnictwa. Rada Hodowlana do spraw hodowli trzody chlewnej przy Centralnej Stacji Hodowli Zwierząt w Warszawie dnia 29.08.1996 roku uznała rasę puławską jako rezerwę genetyczną. Od 01.07.1997 roku rozpoczęto formułowanie 12 stad, gdzie pod oceną było 86 loch i 10 knurów stadnych.

Aktualnie realizowany jest Program Ochrony Zasobów Genetycznych Świń Rasy Puławskiej. Przyjęto wariant programu *maximum in situ*, w którym wymaga się aktywnego użytkowania produkcyjnego rasy rodzimej, bowiem wtedy zagwarantowana jest jego skuteczność. Rasa rodzima w części ma być utrzymywana w czystości, a w części krzyżowana, stanowiąc komponent w systemie produkcji tuczników hybrydów.

Wykorzystanie genotypów przystosowanych do miejscowych warunków stwarza szansę utrzymania bieżącej produkcji i przyczynia się do wykorzystania innych ras zwierząt do realizacji lokalnych programów.

Koordinację działań nad realizacją programu Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi 9.06.2004 roku powierzyło Instytutowi Zootechniki w Krakowie, a wykonanie zadań od 1.07.2004 r. Polskiemu Związkowi Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”.

Zakłada się, że w wyniku umiarkowanej selekcji do 2010 r. poziom podstawowych parametrów użytkowych powinien kształtować się następująco:

1. Średnia liczba prosiąt urodzonych w miocie min. 12,0 szt.
2. Średnia liczba prosiąt odchowanych do 21 dnia min. 10,8 szt.
3. Średnia liczba miotów od lochy 6,0
4. Procentowy udział mięsa w tuszy 52,0 %
5. Udział tłuszczu śródmięśniowego 3,0 %
6. Kwasowość mięsa - pH_1 ok. 6,3

Aktualnie (stan na dzień 31.08.2005 r.) populacja aktywna liczy 462 lochy i 31 knurów stadnych.

Zadania organizacyjno-hodowlane związane ze świnią rasy puławskiej w Polsce

Hodowla świń rasy puławskiej prowadzona jest w 29 stadach (zał. 3) na terenie woj. lubelskiego i mazowieckiego, przy czym 25 stad tj. 86,2 % zlokalizowanych jest na Lubelszczyźnie (mapa 1).

Rasa puławska jest przykładem wykorzystania zalet świń wyjściowych takich jak: wczesność dojrzwania, szybkość wzrostu, wydajność rzeźna, żywotność itp. Obecnie stanowi ona formę przejściową pomiędzy typem tłuszczowo-mięsnym a mięsnym (fot. 9, 10, 11). Umaszczenie czarno-białe z przewagą barwy czarnej (do 70 % powierzchni skóry), głowa średniej wielkości, szeroka w części czołowej, o profilu lekko złamanym. Ryj prosty, niezbyt długi. Uszy stojące, lekko pochylone do przodu, tułów średniej wielkości o dobrze rozwiniętej części zadniej. Szyunki dobrze wysklepione. Wysokość w kłębie 60-80 cm. Dorosłe lochy ważą 200-280 kg a knury 250-300 kg. W dalszym ciągu charakteryzują się większą niż rasy białe zawartością tłuszczu w tuszy. Mają korzystniejszy poziom tłuszczu śródmięśniowego w porównaniu z innymi rasami świń. Lochy charakteryzują się wysoką płodnością (porównywalną z rasami białymi), troskliwością macierzyńską i łagodnym usposobieniem. Ich mleko zawiera o ok. 0,5 % więcej tłuszczu całkowitego niż mleko innych loch. Zaliczana jest do tzw. komponentu matecznego.

Fot. 9. Locha rasy puławskiej

Fot. 10. Knur rasy puławskiej

Fot. 11. Loszka rasy puławskiej

IV. Utworzenie Regionalnego Związku Hodowców i Użytkowników Świn Rasy Puławskiej „PUŁAWIAK”

Świnie rasy puławskiej jako element bioróżnorodności o walorach etnograficznych rejonu, w którym są utrzymywane mogą być w pełni racjonalnie wykorzystane w programach hodowlano-produkcyjnych jako wartościowy komponent w krzyżowaniu towarowym.

Praca hodowlana w tak małej populacji zwierząt wymaga szczególnego zaangażowania i troski wybranych podmiotów gospodarczych. Z kolei globalizacja produkcji zwierzęcej wymusza utworzenie takiej struktury organizacyjnej, która umożliwi prowadzenie efektywnego procesu hodowlano-produkcyjnego. Głównym przyczynkiem utworzenia Związku było dążenie do zintegrowanej i monitorowanej produkcji świń z udziałem genotypów rasy puławskiej tak, aby stać się konkurencyjnym na rynku produkcji i zbytu materiału hodowlanego oraz żywca rzeźnego. Utworzenie Związku „PUŁAWIAK” jest ewenementem w przypadku trzody chlewnej w Polsce, ponieważ dotyczy tylko jednej rasy świń.

Z inicjatywy trzech radnych będących jednocześnie producentami świń rasy puławskiej tj.:

- Pana Sławomira Sosnowskiego, Radnego Sejmiku Województwa Lubelskiego,
- Pana Jerzego Bajdy, Radnego Rady Powiatu Radzyń Podlaski,
- Pana Andrzeja Cieślaka, Radnego Rady Gminy Borki,

odbyło się dnia 14.07.2005 r. w Woli Osowińskiej, gm. Borki, pow. radzyński
Zgromadzenie Założycieli Rolniczego Zrzeszenia Branżowego.

Na podstawie przepisów Ustawy z dnia 8.10.1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników (Dz. U. Nr 32, poz. 217 z późniejszymi zmianami) utworzono **Regionalny Związek Hodowców i Użytkowników Świni Rasy Puławskiej „PUŁAWIAK”**.

Prezesem Zarządu Związku został wybrany dr inż. Zbigniew Bajda, Wiceprezesem Andrzej Cieślak a Sekretarzem Kazimierz Kucharzyk.

Komisja Rewizyjna wybrała spośród siebie Przewodniczącego Romana Borychowskiego, a członkami zostali: Krzysztof Drozd i Radosław Witek.

Członkowie Związku (załącznik 4) są głęboko przekonani, że wspólne działania „POLSUS” i „PUŁAWIAK” przyczynią się do efektywnej realizacji Krajowego Programu Ochrony Zasobów Genetycznych świń rasy puławskiej. Uważają również, że zdecydowanie lepiej niż dotychczas uwzględniać się będzie w procesie produkcyjnym proekologiczne żywienie zwierząt, status zdrowotności stad i zdobycze nauki w zakresie genetyki populacji i genetyki molekularnej. Ponadto w dziedzinie doskonalenia produkcji za niezbędną uważa się współpracę z Instytutem Żywienia Akademii Rolniczej w Lublinie, Instytutem Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu, Instytutem Zootechniki w Krakowie, a także z firmami mającymi w dystrybucji proekologiczne, specjalistyczne pasze oraz specjalistami zajmującymi się profilaktyką weterynaryjną. Zakłada się, że w początkowym okresie działania Związku stado podstawowe loch w chowie masowym będzie czterokrotnie większe w porównaniu z populacją aktywną i objęte będzie uproszczoną oceną zootechniczną.

Rozważa się możliwość używania do produkcji tuczników knurów i loszek krzyżówkowych (puławska x duroc) oraz knurów mieszańcowych (puławska x hampshire), dla których powinny być prowadzone właściwe Rejestry.

Związek „PUŁAWIAK” racjonalnie nadzorować będzie: produkcję i zbyt unikatowych tuczników, dobór i obrót materiału hodowlanego do stad produkcyjnych oraz czynnie uczestniczyć w pracach Polskiej Izby Produktu Regionalnego i Lokalnego.

Program działania zgodny ze swym STATUTEM, Związek pragnie realizować w oparciu o dużą grupę rolników i kilka zakładów przetwórstwa mięsnego i ubojni, m.in. (FPHU Marysin, ZM „Łmeat – Łuków” S.A., Wielobranżowe Przedsiębiorstwo „BACÓWKA”).

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Warszawa 2000.09.27.

PRt -4100 /67/00

z e z w o l e n i e

Na podstawie art.14 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 roku o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich / Dz. U. Nr 123, poz. 774 , z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i z 2000r.Nr12,poz.136/,po rozpatrzeniu wniosku z dnia 11 września 2000r.

z e z w a l a m

Polskiemu Związkowi Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej
POLSUS na prowadzenie ksiąg świń rasy puławskiej

U z a s a d n i e n i e

W piśmie z dnia 11 września 2000 r.Prezes Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej POLSUS w Warszawie z siedzibą w Warszawie wystąpił z wnioskiem o wydanie zezwolenia na prowadzenie ksiąg świń rasy puławskiej i zgodnie z art. 14ust.2 ustawy o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich przedstawił program hodowlany, wzorzec rasy, sposób identyfikacji świń, zakres informacji o świnich wpisywanych do ksiąg. Uwzględniając powyższe, postanowiono jak w sentencji.

Zezwolenie może być cofnięte w przypadku określonym w art. 16 ustawy o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich.

Dziennik Ustaw

Warszawa, dnia 21 czerwca 2002 r. Nr 81 ◀Poz. 736 ▶

Publikacje na ten temat (2)
Publikacje o pokrewnej tematyce (2)
Zbiory przepisów zawierające tekst tego aktu (1)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

z dnia 11 czerwca 2002 r.

w sprawie upoważnienia do prowadzenia oceny wartości użytkowej lub hodowlanej zwierząt oraz do publikowania wyników tej oceny.

(Dz. U. Nr 81, poz. 736)

Na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 123, poz. 774, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i z 2001 r. Nr 129, poz. 1438) zarządza się, co następuje:

§ 1. Do prowadzenia oceny wartości użytkowej zwierząt oraz do publikowania wyników tej oceny upoważnia się:

- 1) Akademię Rolniczą im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu - w zakresie oceny świń rasy złotnickiej białej i złotnickiej pstrej,
- 2) Instytut Zootechniki w Krakowie - w zakresie oceny typu i budowy bydła typu użytkowego mlecznego i mięsno-mlecznego oraz użytkowości tucznej i rzeźnej świń dokonywanej po uboju,
- 3) Krajowy Związek Hodowców Bydła Mięsnego w Parzniewie - w zakresie oceny bydła typu użytkowego mięsnego,
- 4) Polski Klub Wyścigów Konnych w Warszawie - w zakresie oceny koni pełnej krwi angielskiej i czystej krwi arabskiej,
- 5) Polski Związek Hodowców Koni w Warszawie - w zakresie oceny koni niewymienionych w pkt 4,
- 6) Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej "POLSUS" w Warszawie - w zakresie oceny świń rasy pulawskiej,
- 7) Polski Związek Owczarski w Warszawie - w zakresie oceny owiec i kóz.

§ 2. Do prowadzenia oceny wartości hodowlanej w zakresie oceny bydła, świń, owiec i kóz oraz do publikowania wyników tej oceny upoważnia się Instytut Zootechniki w Krakowie.

§ 3. Traci moc rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 21 lipca 1999 r. w sprawie upoważnienia do prowadzenia oceny wartości użytkowej lub hodowlanej zwierząt gospodarskich oraz specjalistycznych szkoleń zawodowych dla osób prowadzących ocenę wartości użytkowej zwierząt gospodarskich lub sztuczne unasiennianie tych zwierząt (Dz.

Lista hodowców świń rasy puławskiej, którzy podpisali umowy na prowadzenie ksiąg i oceny wartości użytkowej z PZHiPTCh „POLSUS” i wyrazili wolę współpracy

1. Gospodarstwo Doświadczalne „Czesławice” AR w Lublinie
2. Sławomir Sosnowski
3. Andrzej Ochnio
4. Andrzej Cieślak
5. Roman Borychowski
6. Halina Zabielska
7. Radosław Witek
8. Ludwik Król
9. Zbigniew Niewęglowski
10. Danuta Król
11. Andrzej Król
12. Lucjan Kawalek
13. Witold Świć
14. Józef Niedziela
15. Aleksander Sidor
16. Henryk Misztal
17. Stanisław Drozd
18. Paweł Kucharzyk
19. Krzysztof Drozd
20. Grzegorz Serzysko
21. Tomasz Owczarczyk
22. Wiesław Skubisz
23. Roman Klej
24. Jacek Baran
25. Stanisław Kwiatkowski
26. Dariusz Kargul
27. Tadeusz Dzyr
28. Jan Wiosna
29. Adam Więclaw

**Lista członków Regionalnego Związku Hodowców i Użytkowników Świni Rasy Puławskiej
„PUŁAWIAK” (31.08.2005)**

1. Jerzy Bajda
2. Zbigniew Bajda
3. Bolesław Błaszczak
4. Roman Borychowski
5. Andrzej Cieślak
6. Krzysztof Drozd
7. Stanisław Drozd
8. Tadeusz Dzyr
9. Marek Gamoń
10. Mirosława Gamoń
11. Dariusz Kargul
12. Lucjan Kawalek
13. Andrzej Król
14. Danuta Król
15. Wojciech Król
16. Kazimierz Kucharzyk
17. Paweł Kucharzyk
18. Stanisław Łyczak
19. Józef Niedziela
20. Zbigniew Niewęglowski
21. Andrzej Ochnio
22. Tomasz Owczarczyk
23. Marek Pitera
24. Grzegorz Serzysko
25. Aleksander Sidor
26. Sławomir Sosnowski
27. Witold Świć
28. Adam Więclaw
29. Jan Wiosna
30. Radosław Witek
31. Halina Zabielska
32. Stanisław Jędrzejkiewicz

Piśmiennictwo:

1. Bajda Z. 2000. Ocena fenotypowej i genetycznej zmienności w populacji rasowej świni puławskiej utrzymywanej w hodowli zachowawczej. Praca doktorska. Lublin
2. Babicz M. 2002. Badania struktury genetycznej świń rasy puławskiej na podstawie polimorfizmu wybranych genów. Praca doktorska. Lublin
3. Blicharski T. Ostrowski A. 1999. Zależności między poziomem tłuszczu śródmięśniowego a niektórymi cechami jakości tuszy i mięsa u świń. *Konf. nauk. nt.* "Nowoczesne metody hodowli i produkcji świń", Balice 1999, 25-33
4. Doroszuk A. 1987. Analiza hodowlana populacji zarodowych świń rasy puławskiej i projekt dalszego jej kształtowania.
5. Dusoge w. 1932. Krótka charakterystyka ras trzody chlewnej. *Przeg. Hod.*, 4-5
6. Janiga Cz. 1964. Chów i hodowla trzody chlewnej. *Przeg. Hod.*, 1
7. Janicki M.A. 1954. Świnia puławska a świnia wielka biała jako surowiec konserwowy. *Rocz. Nauk. Rol.*, t.69-B-1.
8. Kamińska H. 1959. Szkic monograficzny świń rasy puławskiej w pow. Węgrów i Siedlce. *Rocz. Nauk. Rol.*, 75-B-1, 101-129.
9. Kamyk P. 1992. Protokół z konferencji naukowej nt. "Doskonalenie metod hodowli i produkcji zwierzęcej". AR Lublin.
10. Kmiec J., Zalewski W. 1959. Lubelski ośrodek hodowlany. *Przeg. Hod.*, 8-9
11. Kondracki S., Żebrowski Z., 1991. Zawartość tłuszczu w mięśniu najdłuższym grzbietu tuczników rasy puławskiej i polskiej białej zwisłouchy ubijanych przy masie ciała od 90 do 140 kg. *Rocz. Nauk. Zoot.* 18, 141-149
12. Łapaj Z. 1978. Hodowla świń puławskich w kieleckim okręgu hodowlanym. Sesja naukowo-techniczna nt. "Organizacja centrum hodowlanego świń rasy puławskiej "Końskowola", 26-29
13. Michalczyk E. 1978. Hodowla świń puławskich na terenie województwa siedleckiego. Sesja naukowo-techniczna nt. "Organizacja centrum hodowlanego świń rasy puławskiej" Końskowola 1978, 23-25
14. Prawocheński R. 1958. Hodowla świń, PWRiL Warszawa
15. Ptak J. 1996. Protokół z dnia 29.08.96 r. z posiedzenia Rady Hodowlanej ds. Hodowli Trzody Chlewnej przy CSHZ w Warszawie. CSHZ Warszawa.
16. Protokoły zebrań Związku Hodowców Bydła, Trzody Chlewnej i Owiec przy Lubelskiej Izbie Rolniczej za lata 1935-1939
17. Różycki M., Orzechowska B. 1988. Nowe zasady pracy hodowlanej nad trzodą chlewną. *Prz. Hod.* 10.12-14
18. Surdacki Z. 1976. Użytkowość tuczna i rzeźna i przydatność technologiczna tuczników puławskich w latach 1951-1964. *Rocz. Nauk. Rol.*, B.93, 131-43
19. Surdacki Z. 1979. Użytkowość tuczna i rzeźna tuczników puławskich w latach 1965-1974. *Rocz. Nauk. Rol.*, B.100, 1 39-49

20. Surdacki Z. 1985. Hodowla świń puławskich w okresie pięćdziesięciu lat od jej uznania za rasę. Hodowla i chów świń rasy puławskiej. Materiały z sesji naukowo-technicznej z okazji 50-lecia uznania świni puławskiej za rasę. Końskowola.
21. Szmidt F., Wiedeński K. 1964. Przyczynek do charakterystyki rzeźnej świni puławskiej. Prz. Hod.,1;18-19
22. Szulc W. 1961. Zarodowa trzoda chlewna w Polsce. PWRiL, Warszawa
23. Walkiewicz A., Wielbo E., Stasiak A. 1994. Prace badawcze dotyczące świni puławskiej. Prz. Hod. 1; 10-14
24. Zabielski Z. 1932. Z działalności Stacji Zootechnicznej w Borowinie. Prz. Hod., 4-5
25. Zabielski Z.1933. Studia nad swinią gołębską. Cz I. Pamiętnik PINGW w Puławach T.14; 158-206, Puławy.
26. Zabielski Z.1939. Studia nad swinią gołębską. Cz. II. Pamiętnik PINGW w Puławach.T.17;224-277, Puławy
27. Zabielski Z .1957. Świnia puławska. Prz. Hod .9
28. Żebrowski Z. 1974. Hodowla trzody chlewnej. W: zootechnika. T. 2. Wyd. IV. PWRiL, Warszawa